

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้: "พลังคำพูดดี...เปลี่ยนโลกได้"

เวลา: 40 นาที

สมรรถนะสำคัญ: การสื่อสาร, ทักษะชีวิต และการคิดขั้นสูง

1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกผลกระทบของการพูดดีและพูดไม่ดีผ่านเนื้อหาในนันทิวิสาขชาดกได้
2. นักเรียนเข้าใจหลักการ "พูดดี มีวาจาสุภาพดี" ตามตัวกรอง 5 ชั้น
3. นักเรียนตั้งเป้าหมายการพูดดีเพื่อบันทึกลงในสมุดบันทึกความดีได้

2. เนื้อหาหลัก

- **นันทิวิสาขชาดก:** เรื่องราวของ โคนันทิวาที่เสียใจจนไม่มีแรงลากเกวียนเมื่อถูกพราหมณ์ด่าว่าด้วยคำหยาบคาย แต่กลับมีพลังมหาศาลลากเกวียน 100 เล่ม ได้เมื่อได้รับคำพูดที่ไพเราะและให้กำลังใจ
- **กิจวัตรความดีข้อที่ 5:** พูดดี มีวาจาสุภาพดี

3. กระบวนการเรียนรู้ (40 นาที)

ขั้นที่ 1: Check-in & จูนใจ (5 นาที)

- **Facilitator (ครู):** ชวนนักเรียนนั่งล้อมวง (หรือนั่งที่เดิมแต่สร้างบรรยากาศผ่อนคลาย) ถามคำถามสั้นๆ ว่า "เขานี้มีใคร ได้ยินคำพูดที่ทำให้รู้สึกอึดอัดบ้าง? หรือคำพูดไหนที่ฟังแล้วรู้สึกใจฟู?" ให้นักเรียนแชร์สั้นๆ 2-3 คน
- **เชื่อมโยง:** บอกนักเรียนว่าวันนี้เราจะมาดูความลับของ "พลังคำพูด" ที่แม้แต่สัตว์ตัวใหญ่ๆ ก็ยังยอมแพ้หรือยอมสู้เพราะคำพูดเพียงไม่กี่คำ

ขั้นที่ 2: สื่อสร้างสรรค์ (10 นาที)

- เปิดคลิปวิดีโอ "นันทิวิสาขชาดก" ให้นักเรียนชม
<https://www.youtube.com/watch?v=qMNIcXM8yzw>
- **Facilitator (ครู):** ให้โจทย์ก่อนดูว่า "ให้สังเกตความแตกต่างระหว่างตอนที่พราหมณ์พูดไม่ดี กับตอนที่พราหมณ์พูดดี ว่าส่งผลต่อ โคนันทิวาอย่างไร"

ขั้นที่ 3: สะท้อนคิด (Reflection) ด้วยกระบวนการ Facilitation (15 นาที) ชวนคุยผ่านคำถาม 3 ระดับ:

1. ระดับความรู้สึก (Objective): "นักเรียนเห็นอะไรในวิดีโอบ้าง? โคนันทิวสาทำอะไรเมื่อถูกคำว่า 'ไอ้โง่โง่ง'? และทำอะไรเมื่อถูกเรียกว่า 'ลูกรัก'?"
2. ระดับความคิด (Interpretive): "ทำไมคำพูดเดียวกันแต่คนละความหมายถึงมีผลต่างกันขนาดนี้? การพูดไม่ดีส่งผลเสียต่อตัวผู้พูด (พราหมณ์) อย่างไรบ้าง?" (เสียเงินเดิมพัน, เสียใจ)
3. ระดับการประยุกต์ใช้ (Decisional): ชวนดู ตัวกรอง 5 ชั้น จากสมุดบันทึกความดี:
 - "หากเราจะพูดกับเพื่อนที่เดินชนเรา เราจะใช้ตัวกรองนี้เลือกคำพูดอย่างไรให้ไม่เกิดเรื่อง?"

ขั้นที่ 4: เชื่อมโยงชีวิตจริง & บันทึกความดี (10 นาที)

- ให้นักเรียนเปิด สมุดบันทึกความดี ภารกิจพิเศษ ประจำสัปดาห์ที่ 9-10 พูดดี มีวาจาสุภาพ
- กิจกรรม "คำพูดบันดาลใจ": ให้นักเรียนเขียน "คำพูดดีๆ 1 ประโยค" ที่ตั้งใจจะไปพูดกับพ่อแม่หรือเพื่อนในเย็นวันนี้ลงในกระดาษโน้ตหรือเตรียมบันทึกลงสมุด
- สรุป: การพูดดีไม่ได้มีประโยชน์แค่กับคนฟัง แต่ทำให้ผู้พูดมีความสุข เป็นที่รัก และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง

4. การวัดและประเมินผล (อย่างง่าย)

1. การสังเกต: สังเกตการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามและการสะท้อนความคิดในวงสนทนา
2. ตรวจสอบผลงาน: ดูความตั้งใจในการเขียนเป้าหมายการพูดดีในสมุดบันทึกความดี
3. Self-Check: ให้นักเรียนประเมินตนเองสั้นๆ ว่า "วันนี้ฉันเข้าใจการพูดดีในระดับกี่ดาว (1-5)"

จุดเด่นของแผนนี้:

- เน้นความรู้สึก: นักเรียนเห็นภาพชัดเจนจากความเสียใจของ โคนันทิวสา (น้ำตาไหล)
- ใช้งานได้จริง: มีตัวกรอง 5 ชั้นเป็นเครื่องมือช่วยคิดก่อนพูด
- บูรณาการสมรรถนะ: ฝึกทักษะการสื่อสารและการคิดผ่านสถานการณ์จำลองจากชีวิตจริง